

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

185. Dices cum Durando in 3. dist. 31. quæst. 2. in-
compossibilitatem non facit longitudi temporis,
sed natura oppositionis: Ergo si habitus fi-
dei, & actus visionis, non possint permanenter
esse simul, ratione oppositionis quam habent
inter se, nec poterunt etiam transeunter simul
existere.

186. Respondeo cum Cajetano, quod incompossi-
bilitas confurgit quidem ex natura oppositionis,
sed aliquando oppositio inter aliqua non est in
actu exercito, nisi illa sint in statu completo &
permanenti, subindeque interdum necessaria est
permanencia, ut exerceatur incompossibilitas in-
ter illa; ut patet in exemplo supra adducto de
accidente spiritali, cui quamvis repugnet sub-
jectari in re corporea permanenter, potest ta-
men transeunter in ea recipi.

§. V.

Solvuntur objectiones.

187. **O**bjicies primò: Quod actualiter possidetur,
nequit simul habitualiter sperari, nam ut
dicitur ad Rom. 8. *Quod videt quis, quid sperat?*
Ergo similiter quod actualiter scitur, scientiã evi-
denti, nequit habitualiter credi.

188. Respondeo distinguendo Antecedens: Quod
actualiter possidetur, & permanenter, nequit sim-
ul habitualiter sperari, concedo Antecedens:
Quod actualiter possidetur, at non permanenter,
sed tantum transeunter, nequit simul habituali-
ter sperari, nego Antecedens. Qui enim solum
per modum transeuntis aliquid possidet, potest
simul habitualiter sperare, ipsum possidere per
modum permanentis: unde quia visio beatifica
fuit in raptu collata D. Paulo solum per modum
transeuntis, sperare potuit ipsam permanenter
& habitualiter possidere, eoque modo quo beati
illã fruuntur in patria. Similiter distinguo Conse-
quens: Ergo quod actualiter scitur, scientiã evi-
denti, & permanenter, nequit habitualiter cre-
di, concedo. Quod actu scitur, scientiã evidenti,
sed solum transeunter, nego. Ut enim supra dice-
bamus, si daretur aliqua demonstratio, quæ non
permanenter, sed solum transeunter intellectum
afficeret, non excluderet habitum fidei, sicut vi-
sio clara divinæ essentia D. Paulo in raptu com-
municata, illum non expulit, quia non perma-
nenter, sed solum per modum transeuntis, fuit
collata.

189. **O**bjicies secundò: Mox ut aliquis videt Ro-
mam, perdit fidem humanam quam habebat de
ejus existentia: Ergo pariter statim atque D. Paulus
in raptu clarè vidit divinam essentiam, habi-
tum fidei infusæ amisit.

190. Respondeo concessio Antecedente, negando
consequentiam, & paritatem: Ratio autem disci-
minis est, quia visio Romæ producit speciem,
quæ evidenter eam repræsentat, & quæ post vi-
sam Romam remanet in memoria; at verò cum
D. Paulus non viderit divinam essentiam per spe-
ciem creatam, sed per ipsam Dei essentiam,
vices speciei gerentem, ut docet D. Thomas in-
frã quæst. 175. art. 4. non mansit in ejus memoria
species, per quam haberet notitiam evidentem
de rebus visis in verbo; sed solum remansit re-
fulgentia quædam luminis gloriæ, & ad summum
species ipsius visionis creatæ, quæ cum non for-
masset verbū creatum, non repræsentabat Deum
in se clarè, subindeque habitum fidei non exclu-
debat. Ex quo intelliges, quod si Deus, de po-

Tom. IV.

A tentia extraordinaria, impediret ne visio Romæ
speciem sui repræsentativam in sensibus internis
produceret, vel faceret quod talis species in me-
moria non remaneret, talis visio habitum fidei
humanae de existentia Romæ non expelleret, sed
cum eo in tali casu stare posset.

Objicies tertio: Ut duo extrema sint incom-
possibilia in eodem subjecto, sufficit quod inter
illa sit oppositio indirecta: Sed actus scientiæ in-
directè saltem & mediatè opponitur habitui fi-
dei: Ergo cum illo est incompossibilis in eodem
subjecto. Minor constat: Major verò duplici
exemplo suadet. In primis enim actus peccati
mortalis non opponitur directè, sive immediatè,
habitui charitatis, sed indirectè tantum & me-
diatè, cum nullus actus directè contrarietur ha-
bitui; & tamen per quemlibet actum peccati mor-
talis habitus charitatis destruitur. Secundo, actus
scientiæ non opponitur habitui opinionis, nisi
indirectè & mediatè, & tamen quilibet actus
scientiæ habitum opinativum expellit, & cum eo
est incompossibilis in eodem intellectu: Ergo ut
duo extrema sint incompossibilia in eodem sub-
jecto, sufficit quod indirectè & mediatè oppo-
nantur inter se.

Respondeo negando Majorem. Et ad primam
ejus probationem dico, quod gratia & charitas
unico actu peccati expellantur, non provenire ex
eo quod actus semper destruat habitum opposi-
tum, sed quia peccatum mortale impedit influ-
xum causæ, gratiam & charitatem habituales
conservantis; quatenus homo per peccatum aver-
tatur a Deo, & sic ponit obicem conservationi
gratiæ; sicut qui claudit fenestram, ponit impe-
dimentum illuminationi Solis: unde gratia &
charitas non destruantur per formalem oppo-
sitionem actus peccaminosi, sed per appositionem
impedimenti. Ad secundam probationem dicen-
dum est, quod actus scientiæ non habet destruere,
seu expellere habitum opinionis, ex eo quod ipsi
indirectè opponitur, sed quia quilibet actus scien-
tificus, & qualibet demonstratio producit habi-
tum scientiæ, qui formaliter & directè contra-
riatur habitui opinionis, subindeque eum expel-
lit, licet maxime radicum in subjecto: unde si
daretur aliqua demonstratio ita debilis & imper-
fecta, quod non generaret habitum scientiæ, vel
si Deus, de potentia absoluta, impediret ne ha-
bitus scientiæ ex actu scientifico & demonstrativo
resularet, talis actus habitum opinionis non
excluderet. Cum ergo nos supponamus, quod
Deus miraculosè impediatur, sicut impedire potest,
quod actus scientiæ evidenti, quem homo elicit
circa aliquod objectum fidei, non producat ha-
bitum scientificum, sicut impedit in raptu D.
Pauli ne actus visionis divinæ essentia causaret
in eo visionem habituales; manifestum est, quod
saltem de absoluta potentia habitus fidei stare po-
test in eodem intellectu cum actu scientiæ evi-
denti; sicut in raptu Pauli clara Dei visio simul cum
habitu fidei in ejus intellectu existit.

Objicies quartò cum Capreolo: Ablato obje-
cto, necesse est habitum ipsum auferri: Sed per
actum scientiæ evidenti, aut per claram Dei vi-
sionem, per modum transeuntis communicatam,
aufertur objectum fidei: Ergo & ipse fidei ha-
bitus tollitur; subindeque ille cum clara Dei visio-
ne, vel cum actu scientiæ evidenti, incompossi-
bilis est. Major patet, Minor probatur. Sicut co-
loratum, vel lucidum est objectum visus, ita non
visum est objectum fidei, ut docet D. Thomas hæc

Ff iij

art. 4. & probat ex Apostolo ad Hebræos 11. dicente quod *fides est argumentum non apparentium*, vel ut in textu Græco habetur, *ἡ πίστις ἀπόδειξις*, id est *non visorum*: Sed per actum scientiæ evidentiæ, aut per claram Dei visionem, etsi illa per modum transeuntis fiat, res credita definit esse non visa, & incipit esse apparens & manifesta, ut constat: Ergo per actum scientiæ evidentiæ, vel per claram Dei visionem, per modum transeuntis communicatam, objectum fidei tollitur.

194. Respondeo concessa Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem dico, objectum fidei habitualis esse non visum habitualiter: unde quantumcumque aliquid sit visum actualiter, dummodo habitualiter sit non visum, non destruitur ratio formalis objecti habitus fidei: sicque ille cum actu scientiæ evidentiæ, vel cum clara Dei visione, per modum transeuntis communicata, in eodem intellectu stare potest; quia licet actus scientiæ aut visionis denominent objectum visum, vel apparens actualiter, non tamen habitualiter & permanenter; id enim solum competit habitui scientiæ, aut lumini gloriæ, per modum habitus & qualitatis permanentis collato, quo pacto confertur Sanctis in patria.

195. Dices: Actualis visio facit objectum magis & perfectius esse visum, quam habitualis: Ergo si habitus scientiæ, & lumen gloriæ, per modum habitus & qualitatis permanentis collatum, cum habitu fidei stare nequeant, à fortiori actus scientiæ & visionis erunt cum illo impossibiles.

Sed nego consequentiam: hoc enim non est causa quare habitus fidei & scientiæ simul stare nequeant, sed major & directa oppositio, quam inter se habent: unde cum actus scientiæ, & visionis non opponatur directè habitui fidei, sed medià tantum & indirectè, ut supra ostensum est, simul cum illo esse possunt. Sicut licet major sit malitia in actibus, quam in habitibus vitiorum; tamen quia actus non contrariatur directè habitui, sed indirectè tantum, cum habitu vitij potest esse actus virtutis, vel e contra habitus virtutis cum actu vitij, ut docet Divus Thomas 1. 2. quæstione 71. articulo 4. ubi sic dicitur: *Aliiter se habet habitus in anima, & forma in re naturali: forma enim naturalis ex necessitate producit operationem sibi convenientem, unde non potest esse simul cum forma naturali actus forma contraria; sicut non potest esse cum calore actus infrigidationis, neque simul cum levitate motus descensionis, nisi forè ex violentia exterioris moventis: sed habitus in anima non ex necessitate producit suam operationem, sed homo utitur eo cum voluerit; unde simul habitu in homine existente, potest non uti habitu, aut agere contrarium actum, & sic potest habens virtutem procedere ad actum peccati.*

ARTICVLVS VII.

Vtrum saltem evidentia in attestante cum fide compossibilis sit?

§. I.

Quibusdam premissis, conclusio affirmativa statuitur.

196. **H**æc quæstio nullam patitur difficultatem apud illos, qui evidentiam objecto fidei non repugnare existimant, dummodo per aliud

A medium quàm per revelationem habeatur: cum enim evidentia rei in se major sit, quàm evidentia in attestante, quæ non est ipsius rei revelata, sed auntaxat ipsius revelationis, & testificationis nobis factæ, ita ut clarè & evidenter nobis constet revelationem illam esse à Deo; illi qui docent evidentiam rei in se posse simul stare cum fide, à fortiori id asserere debent de evidentia in attestante. Sed apud Thomistas, qui cum Præceptore Angelico docent evidentiam rei in se, etsi per aliud medium quàm per revelationem habeatur, repugnare objecto fidei, disputari solet, an saltem evidentia in attestante cum fide compossibilis sit, vel ut alij loquuntur, an objecta fidei ab eo credi possint, qui evidenter cognoscit, extra visionem beatam, Deum illa revelare? Pro cuius resolutione

Supponendum est primò contra Bannem, infra quæst. 5. art. 1. dubio unico, solut. ad 2. posse dari evidentiam in attestante extra visionem beatificam.

Probatur breviter: Evidentia in attestante est certa & evidens cognitio revelationis divinæ: Sed divina revelatio, cum fiat per aliquem exteriorem effectum, qui dicitur locutus, est cognoscibilis evidenter extra verbum; alias enim daretur aliquod ens, quod secundum se, & in propria natura, non esset evidenter cognoscibile: Ergo potest dari evidentia in attestante extra verbum, seu visionem beatificam.

Confirmatur: Quemadmodum possumus cognoscere evidenter vocem alicujus hominis loquentis, absque eo quod ipsum videamus; ita potest Deus manifestare vocem suam, sive exteriorem illos effectus, quibus loquitur & testificatur aliquid, quique consistunt in veris miraculis, potest, inquam, illos effectus, subindeque vocem suam manifestare, absque eo quod à nobis videatur: Ergo potest dari evidentia in attestante, extra visionem beatificam.

Id etiam variis exemplis illustrari & confirmari potest. Nam primus Angelus, ut infra ostendemus, dum esset viator, habuit evidentiam in attestante de Dei revelatione, cum certò & evidenter cognoverit se à solo Deo posse illuminari. B. etiam Virgo, cum sciret se non peperisse viam ordinariam, & simul Virginem se esse, & matrem, taleque signum accepisset in testimonium divinitatis filij quem genuerat, habebat evidentiam in attestante de Christi divinitate. Idem dicendum de Lazaro, cum certò sciret, Christum in testimonium suæ divinitatis ipsum à mortuis suscitasse. Item S. Thomas infra quæst. 171. art. 5. & Cajetanus ibidem, docent Prophetam, dum illuminatur à Deo, certum fieri de illuminatione & locatione Dei, habereque ejus evidentiam, juxta illud 2. Regum 23. *Mibi locutus est fortis Israël, dominator hominum, sicut lux aurora oriente Sole mane rutilat absque nubibus.* Ubi omnino appositè, ad innuendum hanc revelationem esse evidentem, saltem in attestante, comparatur luci auroræ, ut distinguatur tum à cognitione omnino clara & meridiana, quæ est visio beatifica; tum à cognitione omnino obscura, scilicet sola fide. Denique valde probabile est, Apostolos, & Evangelistas, eandem habuisse evidentiam divinæ revelationis: cum enim divina providentia infima per media regat & administret, congruum videtur, ut primi fidei Doctores, quibus Deus immediatè mysteria sua revelavit, eorumque organo & ministerio illa cæteris cre-